

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenščin delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 220. — ŠTEV. 220.

NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 19, 1923. — SREDA, 19. SEPTEMBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

ODLOČNA BORBA PROTI KUKLUKSOM

Governer države Oklahoma je izdal stroge odredbe. — Po vsej deželi poslujejo vojaška sodišča. — Edinole obseeno stanje je prepričilo, da ni začela poslovati klanska veleporota. — Vladne čete so obkolile državni kaptol. — Oddelk artilerijske je dospel v Oklahoma City.

Henrietta, Oklahoma, 17. septembra. — Danes se je vršilo tukaj veliko ljudsko zborovanje. Kot glavni govornik je nastopil govor Walton, ki je govoril o svojem boju proti Kukluksklancem.

Rekel je, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, samo da bo uredil napete razmere v državi.

Klanskega nadgospodstva že ni bilo mogoče več prenašati. Člani te tajne organizacije so postajali vedno bolj nasihl ter so si lastili pravice, ki jih imajo le državni uradniki.

Ce bi ne bil govor na pravočasno proglašil vojnega stanja v državi, bi začela v glavnem mestu poslovati ku- kluksklanska velika porota.

Vsa važnejša sodišča v deželi so pod vojaško kontrolo. Državni kaptol stražijo vojaki.

Boj proti Klukluksklancem je izvanredno težaven, ker so skoraj vsi uredniki, časnikarji in izdajatelji listov člani Klanja.

V Muskogee vlada zaenkrat še mir. V tamošnjem kraju in v Otaawi vojaštvo še ni prijelo za orožje.

Iz Enida je dospel v Oklahoma City oddelek kavalerije.

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da se pripravlja Klane na odločen odpor.

Toda ce bo govor na vztrajal pri svojem načrtu, ne bodo mogli dosti opraviti.

NALEZLJIVE BOLEZNI SE ŠIRIJO PO TOKIO.

PSE BODO CEPILI.

Washington, D. C., 18. sept. — Klub strogim sanitarnim odredbam se zanesljive bolezni širijo s strahovito nagleo po japonskem glavnem mestu Tokio.

Včeraj se je zopet pojavilo 250 slučajev tifusa.

FRANCOZI SO ZASEDLI NA DALJNA PORURSKA MESTA.

Pariz, Francija, 18. septembra. — Francoska vlada je razširila svojo okupacijo v Poruru.

Francoski vojaki so zasedli majne pri Gneisenau in Scharnhorst.

STISKATI SE MORAJO . . .

Kakšna gnečja je na vzhodni strani mesta New Yorka je razvidno iz naslednjega:

Pred Essex Market so železni se moral zagovarjati Salvatori Crivolo, ker je prekral zdravstvene odredbe. Na štirinajstih cestih ima stanovanje štirih sob. V teh štirih sobah stanuje devet oseb, pet najst golobov, dve mački, en pes in dva kanarčka.

ŠVICA JE ZAPRLA SVOJE MEJE PROTI NEMČIJI.

Berlin, Nemčija, 18. septembra. — Švicarska vlada je danes zaprla svojo mejo proti Nemčiji.

Švicarska vlada se boji, da bi ne bila državljanska vojna posledica sedanjih nemških nemirov. Tudi poštni promet med obema državama je prekinjen.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMELJU

se potom naše banke izplačujejo zanesljivo, hitro in po niskih cenah:

Včeraj se bilo naše cene sledile:

Jugoslavija:

Raspodila na sedanje pošte in izplačuje "Kr. politični čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevo ali drugod, kjer je pač na hitre izplačilo najugodnejše.

1000 Din. . . \$11.90 . . . K 4,000

2000 Din. . . \$23.60 . . . K 8,000

5000 Din. . . \$58.50 . . . K 20,000

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo poščebel na 10 centov za poštino in druge stroške.

Italija in zasedene esemlje:

Raspodila na sedanje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir . . . . . \$ 9.80

300 lir \$14.40

500 lir \$23.50

1000 lir \$46.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računimo poščebel na 10 centov za poštino in druge stroške.

Na podlagi, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dvanajstih letih dovoljujemo po možnosti še posekni popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepriskrbovano; ta tega razloga nam ni mogoče podati natančno ceno vnaprej.

Računamo po ceni ene dne, ko nam doseže poslan dinar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarijih glejte pričetek oglašev v tem članku.

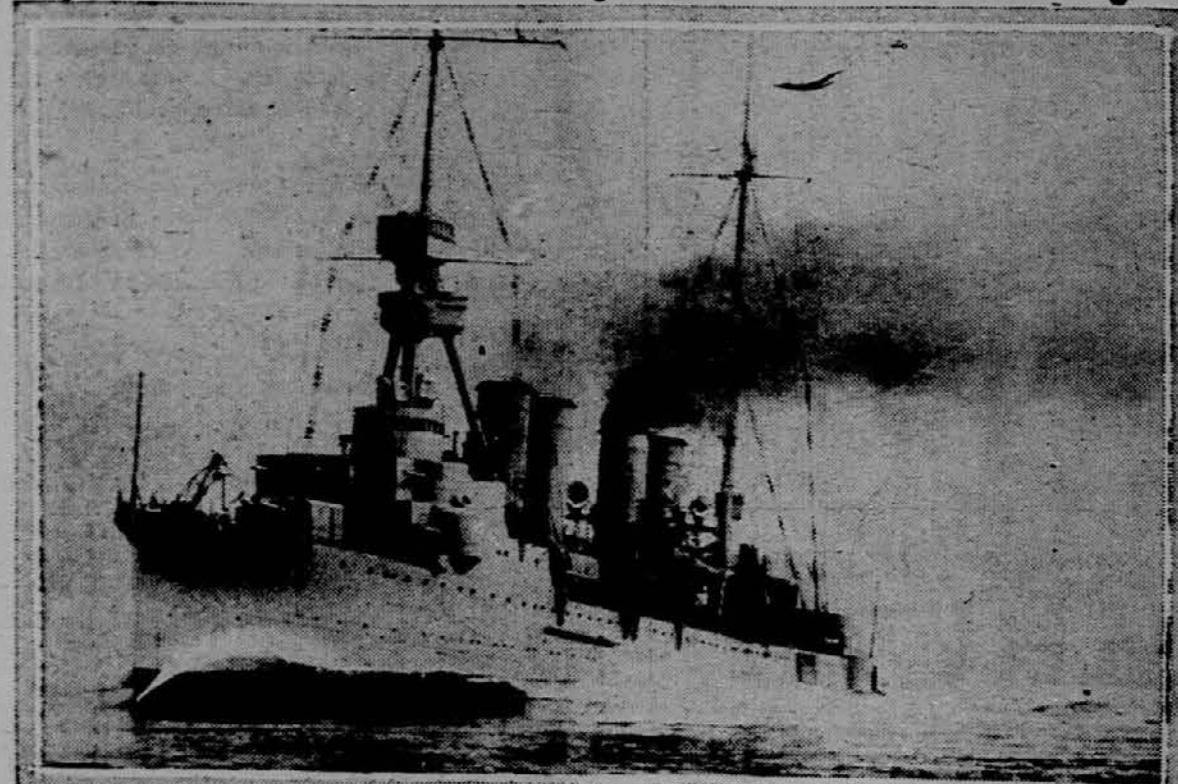
Dinar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

22 Cortlandt Street New York, N. Y.

Glavno nastopništvo Jadranke Banka.

NAJMODERNEJŠA AMERIŠKA BOJNA LADJA.

Slika nam predstavlja ameriško bojno križarko "Omaha", ki je presegla vse rekorde s tem, da je pri zadnji tekmi vozila z nagleo 35 voziljev na uro. Njeni stroji razvijajo 105,000 konjskih moči. Na sebi ima priprave za spuščanje aeroplakov.

KOPAČI TRDEGA PREMOGA NA DELU

Zastopniki premogarjev so odoobili pogodbo, ki je bila sklenjena z operatorji ter bo veljavna dve leti. — 155,000 premogarjev na delu.

Scranton, Pa., 18. septembra. — Včeraj se je vršilo tukaj konvencija premogarskih delegatov. Zastopani so bili trije okraji.

Po dolgi debati se je sklenilo, da se odobi pogodbo, ki so jo podpisali njihovi voditelji s premogarskimi baroni v Harrisburgu.

Pogodba določa, naj se zviša premogarjem plača za deset odstotkov in več drugih važnih stvari.

Pogodba bo veljavna dve leti. Glasovanje je bilo splošno, ne pa, kot se je pričakovalo, da bo dobro glasovalo samo delegati. Izmed petsto navzočih majnarjev jih je samo dvajset glasovalo proti.

Jutri se bo vrnilo na delo iz treh okrajev 155,000 premogarjev.

Dosti debat je bilo treba in velikih posredovanj, predno so dali baroni majnarjem desetodostotno zvišanje, osemurni delavnik ter predno so priznali unijo.

NEWYORŠKI ŽUPAN BO KMA LU ODPOTOVAL V ATLANTIC CITY.

Saratoga Springs, N. Y., 17. septembra. — Zdravstveno stanje newyorskega župana se bo kmalu tako izboljšalo, da bo lahko odpoval v kopališče Atlantic City.

Bolnik je izven nevarnosti. Njegova temperatura je normalna.

NEMIRI V FREIBURGU NA BADENSKEM.

Freiburg, Nemčija, 18. sept. — Ko je hotela policija razkropiti neko delavsko zborovanje, so jo napadli zborovalec s kamenjem in gorjčami. Policija je odvrnila zognjem.

Posledica: precej mrtvih in ranjenih.

ŠESTDESETLETNA TATICA.

V New Yorku so zaprli šestdesetletno Italijanko Ribori, ker so jo zasečili pri tatvini v neki trgovini. V njemem stanovanju so dobiti vsepolno ukradenih stvari. Policijskom je končno izjavilo, da se je zadnja leta preživila samo s tatvino.

Predj je niso prišli še nikdar na sled.

ITALIJANI PEREJO UMAZANO PERILO

UMAZANO PERILO

Signor Salandra je zagovarjal stališče italijanske vlade. — V svojem govoru je navedel druge primere ter povdari, da je okupacija le začasna.

Zeneva, Švica, 18. septembra. — Italijanski član Lige narodov, signor Salandra, je imel danes poslovne pred svetom Lige dolg govor, v katerem je skušal opraviti stališče Italije, posebno kar se tiče okupacije Krfa in njenega stališča napram Grški.

Salandri je odgovoril Hjalmaru Salomu v imenu nezadovoljnih malih narodov.

Jako značilen je naslednji odstavek v njegovem govoru:

— Na vsak način moram ugostiti, da dokazi signora Salandrea niso prepričevalni. Velika razlika je namreč med onim, kar je bilo dovoljeno pred ustanovitvijo Lige narodov in med onim, kar je dovoljeno sedaj.

Pogodbo je podpisala večina civiliziranih narodov in tako pogodbo je treba upoštevati ter spoštovati.

Salandra mu je odvrnil:

Okupacija Krfa je samo začasna. Njen namen je povsem miroljuben. Krf smo zasedli v namenu, da dobimo garancijo za priznano mednarodno pravo.

Nadalje je navedel primere, ko sta Francija in Anglija storile isto kot je storila sedaj Italija.

Seja je bila odgovorena po petek.

Atena, Grška, 18. septembra. — Danes je začela dajati Grška Italiji zadoščenje za usmrčenje petih laških komisarjev ob albanski meji. Vojni minister je v spremstvu svojega tajnika obiskal vse tujezemšča poslaništva ter izjavil, da se vlada kesa, ker se je udrla streha, na kateri je bila zbrana skupina študentov.

Gasilem je prihitelo na pomoč sto mornarjev iz Mare Island Navy Yarda.

VELIKANSKI POŽAR V CALIFORNII

Sprva se je domnevalo, da je tudi californijska univerza prizadeta. — Najmanj 600 poslopij je bilo uničenih. — Škoda znaša deset milijonov dolarjev.

Berkely, Cal., 18. septembra. — Vzhodno od tukaj je izbruhnil požar ter popolnoma uničil poslopja na Cragmont in Euclid Ave.

Uničenih je najmanj 600 poslopij.

Povzročena škoda znaša nad deset milijonov dolarjev.

Sprva se je splošno domnevalo, da je zgorela tudi univerza, ki se nahaja v tamošnji bližini, tada poznede se je dognalo, da je poslopje nepoškodovano.

Skoraj tri tisoč ljudi je brez strehe.

Zaenkrat ne poročajo o nikakih človeških izgubah. Očividno pa ztrujejo, da so videli, kako se je udrla streha, na kateri je bila zbrana skupina študentov.

Ljudstvo je dolgo časa voljno prenašalo draginjo. V petek je pa prikipe potrepljivost do viška.

Kot en mož je nastopilo vse prebivalstvo ter zahtevalo znižanje cen. Prodajalci so pa enostavno zaprli svoje trgovine.

Danés vlada v mestu mir, toda delavci so na vso moč razjarjeni.

ZESTNAJSTLETNI FANT MO-RILEC.

London, Anglija, 18. sept. — Provizorčna španska vlada je včeraj zapovedala, da morajo biti danes ob devetih zjutraj vsi vladni uradniki v svojih pisarnah. In v pisarnah se je zbral veliko ljudi, katerih niso redni uslužbenec še nikdar videli.

Na Španškem je bilo namreč na tisoče uradnikov, ki so dobivali redno mesečno plačo, pa niso bili nikdar v pisarni.

MORJEC OBSOJEN NA TRIDESETLETNO JEČO.

New Brunswick, N. J., 18. sept. — Tukaj je sodečje ob sodil Harri Ruffina na trideset let ječe, ker je usmrtil zamorca Henryja Busha.

"GLAS NARODA"

AMERIČKI DNEVNIK

Owned and Published by
Mojoslova Publishing Company
(A Corporation)

FRANK BARBER, President LOUIS BENEDIKT, Vice-President

Place of Business of the Corporation and Offices of Above Officers
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Kaže se da je vse leto v Ameriki za New York za pole leto responde 97.20
za Gospodarski 82.00 za pol leta 82.00
za more 97.20 za iznosno 82.00
za leta 97.20 za pol leta 82.00

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni rednici in premoženih.
Danes kaže da je vse leto v Ameriki za New York za pole leto responde 97.20
za Gospodarski 82.00 za pol leta 82.00
za more 97.20 za iznosno 82.00
za leta 97.20 za pol leta 82.00"GLAS NARODA"
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2876

ALFRED PRINTING CO. LTD.

TRADES UNION LABEL COUNCIL
NEW YORK CITY

ŠPANSKA REVOLUCIJA

Ko je izbruhnila na Španskem revolucionu, je kralj nemudoma odpotoval proti domu.

Mudil se je na počitnicah, najbrže da se odpočije od naporna dela.

Namesto, da bi bil kralj odstavljen, ko je dospel v glavno mesto, je bil navdušeno pozdravljen.

Zgodilo se je tako kot pred kratkim v Italiji.

Mussolini je klaenil pred kraljem, katerega je mislil še par dni prej odstaviti.

Španska revolucion je revolucion proti vladu. Namen te revolucion je spraviti s površja močno vojaško silo v interesu aristokracije.

Sedaj se je to zgodilo, toda s tem še ni konca.

V današnjih časih revolucion ponavadi izgrevše svoj prvotni cilj.

Na Ruskem je bilo nekaj podobnega.

Revolucionarji so hoteli kaznovati neuspešne vojaške voditelje. Ta načrt je bil pa v veljavni samo prvih par ur.

Pojavili so se elementi, ki so živeli desetletja in stotletja v sužnosti.

Voditelji, kajih namen je bil, poslaviti na mesto nezmožnega Nikolaja drugega bolj zmožnega monarha, so mahoma izginili. Odnesla jih je povodenj.

Tekom zadnjih svetovnih dogodkov je bila Španska preecev v ozadju.

Nihče se ni brigal zanjo. Ves svet je posvečal svojo pozornost balkanskemu vprašanju.

Pod navidezno mirno špansko površino je pa močno kuhalo in vrelo.

Pet let pred izbruhom svetovne vojne je malo manjalo, da ni izbruhnila na Španskem revolucionu.

Ko je padlo truplo svobodomiseca Ferrera, preluknjeno od krogel, v jarek, je dospela napetost do viška.

Leto pozneje, ko so Portugaleci izgnali svojega puhlogлавega Manuela, so bili vsi prepricani, da bo Španija "next".

Španci pa niso tako radikalni kot so bili Portugaleci.

Na svojem prestolu trpe profesionalnega igralca Alfonza, kogega največje veselje je plesati s hčerami uglednih ameriških družin ter hoditi v kopali obleki po francoskih kopališčih.

Toda tudi njegovi slavi bo odbila prejalislej zadnja ura.

Revolucionarju Primo Riveri bodo sledili drugi temeljitejši revolucionarji.

Iz Jugoslavije.

Sestletni morilec.

Sestletni Slavko Vrgovec iz Gardinovec se je spri s svojim sovornikom. V preprije je potegnil noč in mu razparal treh. Deček je kmalu nato umrl.

Svojega moža je ubila.

Valimir Damjanović iz Valjeva je živel v vedrem prepriku s svojo ženo. Te dni sta se ob neki priliku zopri sprla. Žena je udarila moža s sekiro tako po glavi, da je oblejal na mesto mrtev.

Eleganten vlonc v Beogradu.

Beograjska policija je arretirala nekega Peru Panica, zelo elegantnega vlonca, ki si je s svojimi elegantnimi nastopanjemi značilno pridobiti znanstvo najoddilejnijih beograjskih medijanov, in je to poznanstvo tudi izrabil za svoje plodonošne vlome, ki jih je izvrševal kar na debelo. Ta posel mu je prišel toliko, da je živel na silno razkošen način brez vsakega drugačnega dela s celo svojo rodbino že dolgo časa. Bil je arretiran pri poskušanem vloncu v neko stanovanje. Tudi več prijateljev, ki so mu pomagali zapravljati denar, je bil prijetih, vendar niso bili v zvez

z vlomi, ker je bil Panic "solist". I njegova žena je pod ključem.

"Misterij" beograjskega mesta.

V Beogradu vlada že nekaj dnevnih razberjenje radi misterijnih dogodkov, ki se godi že več dni zaporedoma. Na poslopije policijske ravnateljstva namreč dnevno dežuje kamene in je bilo pohitih že več šip. Navzlie temu, da je policija poslopije zastrazila in obdala s kordonom, se napadi iz neposredne bližine še vedno vrše in je sedaj cela policija z vsem aparatom na nogah, da razresi misterijno skrivnost.

Beg iz jetnišnice. — Samomor zločinca.

Pred kratkim je iz zaprov v Kikindi pobegnil velik zločinca Berič Marinko, ki je inel na vesti 7 ubojev in 50 robarskih umorov. Pred nekaj dnevi je skušal ponovno pobegniti iz zaprov njegov robarski tovarš Bogdan Miroslavljević. Stražniki pa so njegov beg pravčasno preprečili in so ga spravili v varnejšo celico. Ko je stražnik zjutraj celico odprl, je našel Miroslavljevića obesjenega.

Križemsvet

Ni nobeno mleko boljše kot je Bordenovo Grade "A". To je izjava stoterih in tisočerih, ki ga uporablajo.

BORDEN'S
Farm Products Co. Inc.
Walker 7300

Iz Slovenije.

Smrtna kosa.

V najkrepkejši moški dobi je mэр Fran Novščan, mesar v Ljubljani. Pokojnik je bil marljiv obrtnik in dober narodnjak.

Nesreča pri delu.

Ivan Kmetec, 36 let star delavec pri mizarski tvrdki Hochenger v Mariboru, je prisel preblizu stroja za žaganje drv. Stroj mu je reko popolnoma zmečkal.

Posledica bede pri južni železnici.

Z grudil se je pri svojem troju v delavnici južne železnice v Mariboru strugar Rudolf Urbanček. Odnesli so ga v stanovanje, kjer je zdravnik dr. Drač ugotovil, da je to posledica nezadostne prehrane. Urbanček ima tudi bolno ženo, nesposobno pa delo, in tri male otroke, tudi že vsi jetrčni. Reve se je vsled bolezni v družini nakopal toliko dolgov, da kadar dobi svojo plačjo, je že vnaprej vse izdana. Takih slučajev je med delavstvom južne železnice še več in ničuda, ako se v svojem obupu ne oziroma več tudi na najbržje grožnje.

Padeč važne nemške postojanke.

Iz Maribora poročajo: Maribor je imel mnogo trdnih nemško-nacionalnih postojank v društvenem in zadržnem življenu, ki so ostale tudi še po prevratu v nemških rokah in to največ radi brezbrinosti Slovencev samih. Ena takva važna nemška postojanka je zadržala gostilničarjev in kavarnej, ki je bila do zadnjega časa izključno v nemških rokah, oziroma v rokah nemško mislečega načelstva. Smrt načelnika te zadržave je šele prinesla spremembu.

Načelnik je v ponedeljek 27. avgusta povodom izrednega občnega zboru v restavraciji Halbwild vsaj v glavnem štabu že padla. Ni pa to posebna zaslužna Slovenec. Ti so bili še v zadnjem trenutku takoj blapčevski kavalirski, da so pomirjevali bojevnike, češ Nemci so imeli to zadržalo toliko časa v svojih rokah in bi ne bilo kavalirsko od nas, ako bi jim sedaj načelstvo vzel iz rok. Še na inicijativi Gjuro Valjaka in par drugih zavednih Slovanov so moralni kloniti ti blapčevski pomislki vsaj v toliko, da izredni občeni zbor ni izvolil zopet za načelnika Nemca, nego Hrvata Klesića, lastnika Velike kavorne.

V načelstvu je bil nadalje izvoljen Žnuder, kot načelniki pa Mir, Koštomaj in Strehar. Ta izvolitev oziroma izpolnitve starega odbora je priznana do prihodnjega rednega občnega zboru, pri katerem se pričakuje že temeljitejši preobrat. Zborovanje je vodil kavarnar Káfer v nemškem jeziku, pa se je odprejal. Takave je bil zadovoljen, trgovce Šmale pa ne in tako je celo zadeva prišla pred policijo, ki je takoj prefrieganega agenta arretirala. O denarju seveda ni več duba ne alua.

samo še konstatujemo, da je obtržna oblast trpelja, da ima ta zadržava še sedaj nemška pravila. Če ne drugi, pa Žnuder nam jamči, da bo zadržava prešla v novo jugoslovensko smer.

Aljažev stop na Triglavu,

ki so ga orjunaši prebarvali v jugoslovenskih državnih barvah, načelstvo italijani v alijanskih barvah, so te dni znova prepleskali. Vrnil so mu prvotno belo barvo, streha pa je ostala kakor doslej črna. Zdaj bo menda prenchala tekma v pleskanju na Triglavu.

Tatvine na mariborski razstavi.

Med razstavo ni bilo letos skoraj nobenih tatvin. Pač pa so tato izrabili priliko zaključno razstave ter so nekaterim tvrdkam povzročili občutno škodo. V težih slučajih pa so bili dotični kriči sami, ker so premalo pazili na varnost svojih izložb, ozir. v nekem gostilniškem slučaju, kjer so preveč zaupali tujim ljudem.

Velika tihotapska afera — srednje v Celju.

Zagrebški železniški komisar

Tkalčević je že dan v Zagrebu zasedel veliko tihotapske saharina in cigaretnega papirja, zavitega v stare krpe. Na kolodvoru je bilo najdenih 13 takih zavojev v zapolnjeno vse skupaj neto 186 kg in na pošti 86 kg. Tako je bilo odrejeno intenzivno zasledovanje, na podlagi katerega se je ugotovilo, da se v teh zavojih tihotapi cigaretni papir z Dunaja preko Jugoslavije v Albanijo. Kot tihotape so bili arretirani španjolski židi troevec Izak Baruh, Izak Levi, Izak Finzi in Rafajlo Levi iz Sarajeva. Nadaljni potek preiskave je pokazal, da vodijo mitte afere v Celju, kjer se carini blago vseči na tihotapskih zavojeh.

Sedaj hodijo ženske zopet z rokavi.

Povpraševanje po klinjah za

safety-razorje bo zopet manjše.

V Srbiji se je žena prepirala z možem.

Ker se ni mogla drugače maščevati nad njim, je šla, ko je spal ter mu naliha tekočega svinca v uho.

Mož je po preteklu par ur umrl v bolnišnici.

To je velika kazen za moža,

in žena se bo moral dobro pokoriti

za svoj zločin. Toda mož je prestat, in amen.

Veliko hujše je, če vrliva sitna žena podnevi in ponoči možu beševede v uho.

Takove slučajej je žena svinčena, da poštevajo vrednost milijonov.

Vzrodeščen reče Nasradin-hodža:

"O, moj Bog, čemu ti bo moja evčina, da poštevajo vrednost milijonov?"

"Kakšen sodni dan, budalo začito!"

"Pri moji veri, če je sodni dan,

da mojega ovna, bo tudi za vaše oblike!"

"Kakšen sodni dan, budalo začito!"

"Vrag te vzemi!"

"Pri moji veri, če je sodni dan,

da mojega ovna, bo tudi za vaše oblike!"

"Kakšen sodni dan, budalo začito!"

"Vrag te vzemi!"

"Pri moji veri, če je sodni dan,

da mojega ovna, bo tudi za vaše oblike!"

"Kakšen sodni dan, budalo začito!"

"Vrag te vzemi!"

"Pri moji veri, če je sodni dan,

da mojega ovna, bo tudi za vaše oblike!"

"Kakšen sodni dan, budalo začito!"

"Vrag te vzemi!"

"Pri moji veri, če je sodni dan,

da mojega ovna, bo tudi za vaše oblike!"

"Kakšen sodni dan, budalo začito!"

"Vrag te vzemi!"

"Pri moji veri, če je sodni dan,

da mojega ovna, bo tudi za vaše oblike!"

"Kakšen sodni dan, budalo začito!"

Morski razbojnik.

Spisal kapitan Frederick Marryat.

(Nadaljevanje.)

Gostje so dospeli ob določeni uri in so bili primerno postreženi. Madega Edvarda ni bolel trebušek, tudi ni zbudil Witheringtona ob peti uri zjutraj; in naposled vse to ni bilo takoj neprijetno. Akoravno vse skupaj ni bilo tako neprijetno, kakor je mr. Witherington pričakoval, vendar ni bilo prijetno, in neprestana nadlegovanja zaradi preprirov med služabniki, pritožbe Judyjine, ki jih je v slab angloščini prisnala proti kuhanici, ki je imela, to se mora priznati, neke predstode proti nji in Kekotu, slučajno boljhanje malega otroka itd., vse to je takoj razjezilo mr. Witheringtona, da ni več našel miru in pokojja v svoji hiši. Trije meseci so skoraj že minuli, in se vedno ni bilo nobenega poročila o čolnih, in kapitan Maxwell, ki je obiskal mr. Witheringtona, se je odločno izrazil, da sta se morala potopiti v viharju. Ker torej potemtakem ni bilo nobenega upanja, da bi se mrs. Templemore še vrnila kdaj in skrbela za svojega otroka, se je mr. Witherington naposlед odločil, da piše v Bath, kjer je stanovala njegova sestra, in ji sporoči vso povest, preseč jo, naj pride k njemu in vodi gospodinjstvo. Čez nekajliko dni pa je prejel ta-le odgovor:

Bath, v avgustu ...

Dragi brat Anton:

Tvoje pismo sem resnično prejel minuto sredo in priznati moram, da me je njega vsebina nemalo presenetila. V resnici, tako mnogo sem prenisišla o vsem tem. Piseš mi, da imaš v svoji hiši otroke svoje sestrične, ki se je bila omogočila na takoj nespodoben način. Nadejam se, da je resnica, kar mi pišeš. Toda vem tudi, kaj vse utegnjejo zakriti same, dasi je botje, da človek nikdar ne govoriti o takih nedostojnih stvareh ter jih niti ne namigne.

Mislim, da ne boš imel namer, postaviti otroka za svojega dediča, kar bi se mi zdelo jako neprimenno; in res, lady Betty mi pravi, da pridupa po postavi takim otrokom le deset odstotkov in da se tej določni ni mogoče izogniti. Toda jaz se držim strogega pravila, da nikdar ne govorim o takih stvareh. Kar se tiče Tvoje prošnje, da bi prišla k Tebi in prevzela gospodinjstvo, sem vprašala lady Betty za svet, in pridrila mi je, da je z ozirom na čast rodovine najbolje, ako pride, da se tako resi vsaj videz. Ti si v veliki zadregi, kakor večina moških, ki hočejo prosti živeti ter se dajo zavesti od zapeljivih in zvijačnih žensk. Toda, kakor pravi lady Betty, čim manj se govoriti o tem, tem prej se popravi.

Z ozirom na to bom storila vse potrebne priprave, da zapustim hišo, in nadejam se, da pride v desetih dneh. Marsikatera vprašanja sem že moral slišati zaradi te nepriznate stvari; jaz pa vedenododgovarjam le eno, da hočejo samei biti samei in da to naposlед ni tako hudo, kakor je bi se bilo zgodilo, ko bi bil oženjen; zekaj strogo se držim pravila, da nikdar ne govorim o tem in niti ne nanihujem na take stvari, zekaj, kakor pravi lady Betty, možje se vedno vjamejo v nastavljeni pasti, in čim prej se take stvari potlačijo, tem bolje. Toliko naj bo za danes dovolj od Tvoje ljubeče. Te sestre Margarette Witherington.

P. S. — Lady Betty in jaz se popolnoma strinjavamo v tem, da si ravna zelo prav, ker si najel dva črna človeka, da prineseta otroka v Tvojo hišo, ker bodo torej sosedje misili, da so res prissli iz tujine in na ta način lahko mi sami obdržimo svoje skrivnosti zase.

M. W.

"No, na vse grehe Witheringtonov, ali ni to tako, da bi pogubilo človeku pamet! Rakom naj gre življeti 'nezaupna stara devica! Ne marjam, da pride v mojo

hišo! Vrag naj odnesi še to lady Betty in vse take stare babnice, katerih največje veselje so žkanali! Prav res!", je nadaljeval mr. Witherington in vrzel pismo na mizo ter globoko vzdihnil, "to je vse drugo kakor prijetno!"

Toda, če se je zdele mr. Witheringtonu vse prej kakor prijetno, je kmalu spoznal, da je celo nezmošno.

Njegova sestra Moggie je do spela in se ustanovila v hiši z vso mogočnostjo kakor oseba, ki je resiteljica ugleda in časti svojega brata. Ko so prvič prinesli k njej otroka, bi bila vendar takoj na prvi pogled lahko spoznala močno podobnost s Templemorem; toda pogledata je z edinim svojim očesom otroka in od njega na obraz svojega brata ter s prstom žugajoč glasno vzliknila:

"O, Anton, Anton! In ti si mili, da me prevariš? Ta nos — ta usta — čisto tvoga, Anton! Sram te budi! Fej, sram te budi!"

Toda moramo hiteti dalje od nešrečne, ki jo je zakrivila dobroščnost in dobrovoljnost mr. Witheringtona. Ni bilo niti dneva — da, niti ure, da ne bi bila njegovih ušes žalila razna očitana sestrina. Judy in Koko sta morala nazaj v Ameriko, služabniki, ki so služili pri njem takoj časa, so odhajali drug za drugim in so se menjavali skoro z vsakim mesecem. Sestra je despotno vladala vsej hiši in bratu in vsa prijetnost ubogega mr. Witheringtona je minula, dokler ni prišel čas, ko je bilo treba mladega Edvarda poslati v solo. Mr. Witherington se je tedaj ojunashi in po nekoliko burnih mesecih slednjic zapodil sestro nazaj v Bath; potem je bil zopet enkrat v prijetnam položaju.

Edvard je prihajal ob počitnicah domov in vsi so ga imeli radi; toda kmalu se je raznesla govorica, da je sin starega sameca, in opazke, ki so jih radi tega delašili, so bile zanj tako neprjetne in žaljive, da mu ni bilo žal, kakor tudi je rad imel dečka, da hoče postati mornar.

Kapitan Maxwell ga je uvedel v novo službo, in pozneje, ko je moral zaradi slabega zdravja in oslablosti za nekoliko časa zapustiti svoje mesto, je preskrbel svojemu varovanemu mestu na drugi ladji. Z ozirom na vse to moramo preiti nekoliko let, ko se je Edward Templemore z vso vmem dovolj svojemu poklicu, ko se je mr. Witherington poštaral in postal še večji čedak in ko se je njegova sestra Moggie zabavala z lady Betty in njenou najljubšo igro — z whistom.

V vsem tem času ni bilo nujnosti o onih dveh čolnih ali o mrs. Templemoreovi in njenem otroku. Zaraditega se je naravno sodilo, da se se vse ponesrečili, in spomnijali so jih kakor stvari, ki so nekdaj bile.

(Dalej prihodnjic.)

Koliko ima Avstrija prebivalcev?

Po zadnjem ljudskem štetju ima Avstrija 6 milijonov 535 tisoč 385 prebivalcev, in sicer: Dunaj 1 milijon 865 tisoč 110, Nižja Avstrija 1 milijon 479 tisoč 284, Gornja Avstrija 873 tisoč 432, Štajerska 979 tisoč 952, Koroska 370 tisoč 430, Solnograška 222 tisoč 752, Tirolska 313 tisoč 779, Predalska 139 tisoč 959 in Gradiščanska ali Burgenland (zapadni kos Madžarske) 290 tisoč 351 prebivalcev.

Mussolinijev brat v Budimpešti.

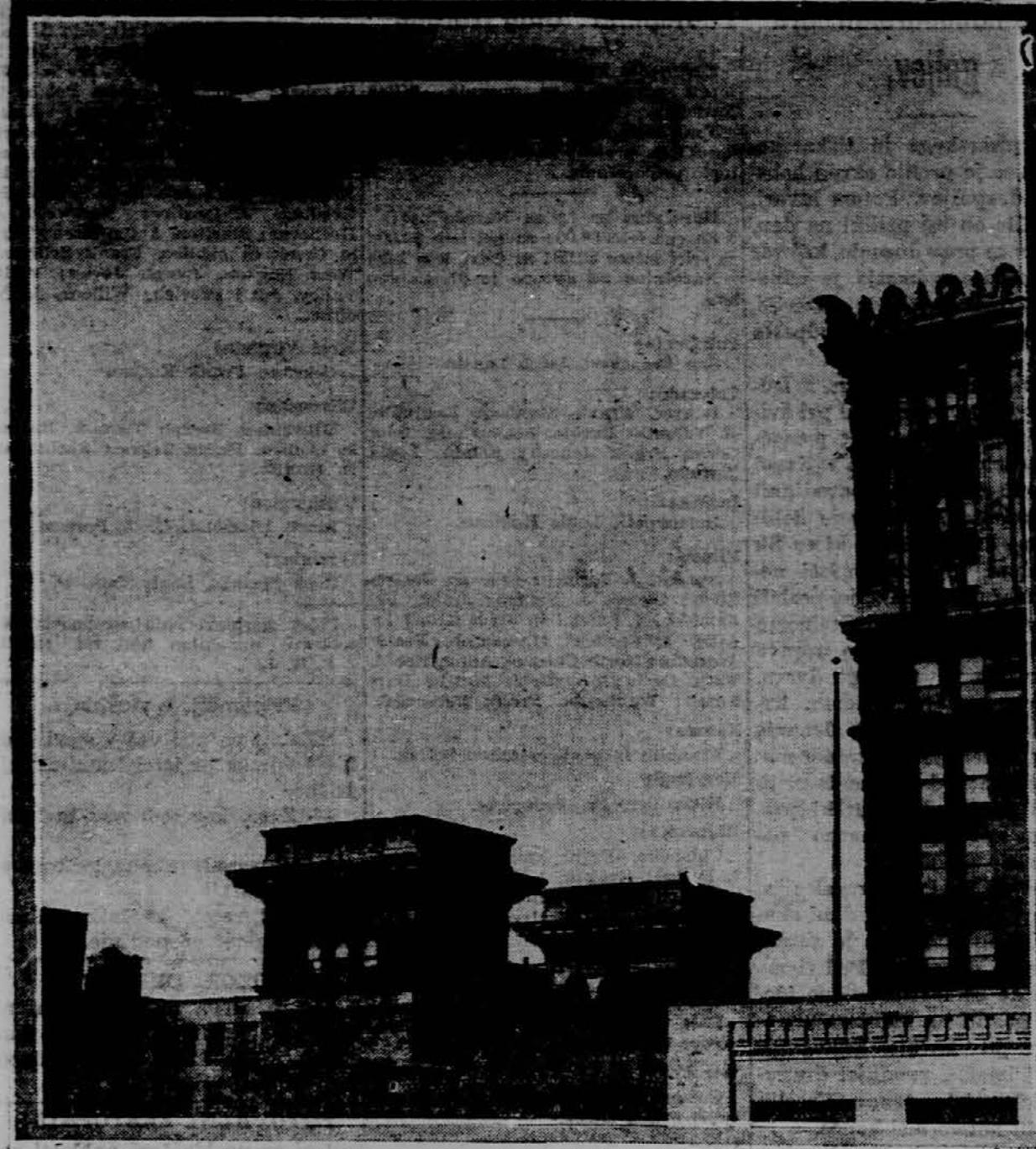
Medtem ko pritisca Benito Mussolini na jugoslovansko komisijo, da mu pred Reko, meščetari v Budimpešti njegov brat komendator Arnaldo Mussolini. Ta Mussolini, ki je prevzel po svojem bratu, ko je postal ministriški predsednik, glavno uredništvo lista "Il Popolo d'Italia" je bil, po vseh italijanskih časopisov poslan v važni politični misiji na Ogrsko, kjer se te dni nahaja.

Za ženake.

Dva prijatelja se pogovarjata: "Ti, ali veš? Franc se je oženil!"

— Kaj ta osel je dobil ženo? "Saj pameten se itak ne oženi!"

ZR-1 NAD WASHINGTONOM.

Če bo danes lepo vreme, bo krožil nad Washingtonom največji vo dilni balon na svetu ZR-1. Obkrožil bo Kapitol in Washingtonov spomenik. Zrakoplov je bil zgrajen v Ameriki pod vodstvom ameriških inženirjev.

Zahteva pismenosti v newyorških volitvah.

Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.

Oni ki bodo letos imeli prvič pravico izvrševati svojo volilno pravico pri letnji volitvah v državi New York, morajo znati, da so po novem zakonu od njih zahteva dokaz, da znajo pisati in čitati v angleščini. Število novih volilev se letos eeni na 180,000. Oni morajo pokazati primerno šolsko spričevalo ali pa se podvredči izpitu pred dnevnem registracije, t. j. pred rokom, določenim za vpis v seznam volilcev. Mnogi izmed teh novih volilcev so tujerodeči, mnogi pa so moški in ženske, ki so se rodili v Združenih Državah in so ravnokar dosegli dvajseto leto starosti, ko dobiti volilno pravico. Vsi ti, naj so se rodili v Ameriki ali v inozemstvu, bodo morali dokazati da znajo čitati in pisati angleščini.

Zakon o pismenosti se tiče le teh novih volilcev, ne pa onih, ki so imeli volilno pravico pred 1. januarjem 1922. Stari volilci, ki so volili ali ki so bili spričevani voliti pred tem datumom, tudi ne bo izvršili svoje volilne pravice, smejo voliti na prihodnjih volitvah, ne da bi se od njih zahtevalo, da znajo čitati in pisati angleščini.

Tudi nekatere druge države imajo slične predpise. Prva država, ki je vzakonila tako postavo, je bila država Massachusetts, in to že pred 50 leti. Od tedaj je dvajset držav vzakonilo postavki, ki zahtevajo od volilcev, da znajo čitati in pisati angleščini. V drugih državah volilci dokazujejo da znajo čitati angleščini, s tem da prečita na glas kak odstavek zvezne ali državne konstitucije. Izpit v pisjanju obstaja v tem da napise svoje ime ali da prepriče par besed ali da napiše, kar se mu narekuje. Nobena druga država ne zahteva, da mora kandidat tudi razumeti, kar je prečital.

Žrtvi dinamitne patronc.

V Škodnju pri Trstu sta se petletni Marijan Cudič in devetletni Fran Borec igrala pred hišo. Med igranjem je našel starejši deček temu rezodu ljudske šole, se morajo podvredči izpitu, in to nekoliko dni pred dnevnem registracije, ki se v državi New York vrati na vsej meseca oktobra. Izpit se bo vrnil v mnogih ljudskih šolah po vsej državi. Novi volilice mora pri tem izpitu pokazati, da znajo čitati in da razumejo, kar čita. Prečitati mora na tihem kakih 100 besed v enostavnih angleščini. Na to mora v lastni pisavi odgovoriti na kakih osem do deset vprašanj, ki se nanašajo na rečitano čitivo. Kakor

V kuhinji pračloveka.

Znan "kuhinjski modroslovec" Brillat Savarin je slavil kuhinjo kot najstarejšo kulturno pridobitev človeštva, ker se je z razvojem okusa polohil temelj na vsakodnevno izobraževanje čutov. Nedvonomo pomenja razvoj kuharske umetnosti pomemben korak naprej na potu pračloveka k kulturni, težavno pa je v tem, ki nam vedno še zakriva ono davno dobro spoznati posamezne stopnje, po kateri je človeštvo dospelo na znamenje našo višino.

Sprva je človek užival vse in se gleda hrane ni razlikoval od živali. Sele po tem, ko se mu je posrečilo, da se je lahko poljubno posluževal ognju, so bili tudi potrebeni predpogoj za kuho in kuhinjo. Prvo cagujišče je bilo brez dvoma pač zelo primitivno: plapolajoč ogenj na samotni gozdni golicavi ali pa pepelnat žrjavica v prstni jame. Lonce ni bilo; meso se je položilo na ogenj ali pa se je polagoma prao v vremenu pepelu na razgretih ploščatih kamnih. Na ta način kuhajo se danes divjaki v nedostopnih afriških pustijah. Že v davnih časih je človek začel peči na ta način, da je vročina prihajala od razbeljene kamenja. Že v dobi, ko je pračlovek vrtel in pekel meso na ražnju nad ognjem, je začel tudi praziti razna zrna, jih mleti med kamni ter jih uživati v obliki goste močnika. Tak močnik so našli še v starih posodah.

Zenska sprva ni bila mnogo zaposlena pri peki in pečenju. Poseljivoognjišču je prevezla še, ko se je začel rabiti lonec, ko je kuhal postala običajna, ko človek ni bil več samo lovec in pastir, ampak se je začel že bavit s poljedelstvom. Lonec, še danes simbol kuharice, je zadnji člen dolgega kuhinjsko-tehniskega razvoja, ki se je pričel s posodo za pijačo. Potom katere si je pračlovek gasil žrelo. V živalskem rogu ali v leseni časi si je človek kamenne dobe namakal surova zivila; v posodo, napolnjeno z vodo, je metal razgreté kamne, si grel na ta način vodo, ki je končno tudi zavrela. Ko je bilo že znana kipenje, je bil le še majhen korak od živalskega roga in izdoblene buče do nezgorljivega lancu iz gline in ilovice.

Hlapci in kadeči se lonec je bil trdnega podloga za razcvit kuhinjske umetnosti, ki jo je spoznati iz zagromadenih odpadkov starejših kamnenih dober, ki so jih našli v o-

klici Kjökkenmöddinga na danskem morskom obrežju. Iz 50 do 60 metrov dolgega ter do 3 metre visokega nasipa raznih kosov so s trulopolnim delom sestavili zanimivi jedilnik pračloveka.

Požeruhi kamene dobe so zlasti radi uživali ostrige, školjke, morske polže, čiji lupin je bilo nagomilanih na milijone. Našli so tudi ostanki rib, pticev in raznih dojivk: jelena, srne, divjega prasišča, redkeje volka in lisice, risa in medveda.

Tolstoj kot pedagog.

Društvo čehoslovaških učiteljev je izdalо knjigo vzgojitelju dr. K. Veliminskega pod naslovom: "Tolstoj kot pedagog". Pisatelj je dolgo proučeval Tolstaja; prevažal je njegova dela, širil njegove ideje ter uvajal Čeha v Tolstoja sreci in dušo. Po sodbi Veliminskega ima svet malo tako določnih in miselnih vzgojnih duhov, kot je bil modrec iz Jasne Poljane. Tolstoj je poznal in cenil Komenčega ter je svoje odnose napram otrokom utemeljil na načelu svobode in na prirojeni otroški pravici. Bil je Reusseauerjevec, mrzil je dresuro, mehanično vežbanje spomina, suha šolska pravila, ter je to prispolabil akrobatični in komedijanstvu. Ljubil je samostojno delo. Najčistejša poteza na jasne-poljanskem apostolu je hrepeneje po na-

obrazbi sreca pred razumom, prizadevanje, da pride do veljave občutek in čustvo, brez katerega je vsako bitje izgubljeno za družbo v humanitarnem smislu. Veliminsky opisuje Tolstojevo vzgojno pojavno analitično ter jo obdeluje od vseh strani. Knjiga je pisana s toplim ljubomirjem do predmeta, toda ne prikriva nobenih napak Levija Tolstoja in je v tem pogledu kritično delo prve vrste.

O obisku Beneša

v Rimu pišejo mnogo italijanski časopisi. Najprvo so javljali, da prihaja Beneš v Rim, da posreduje med Italijo in Jugoslavijo zradi reškega vprašanja. Sedaj pa to znika vprašanje v pravijo, da je obisku namen razgovor o razmerju med Italijo in Malo antanto, in pa zlasti o ogrskem vprašanju.

PAIN-EXPELLER VAM BO POMAGAL!

Če je poklican Pain-Expeller na pomeč, bo BOLECINA hitro premagala ter bo bolečina izginila. Ob prvih znamenjih revmatizma, živčne potrosti, nevralgije, bolečin, krčevitega trganja, si nabavite steklenico tega močnega, zanesljivega druzinskega linimenta ter ga vdržite. Pristni Pain-Expeller nosi našo SIDRO varnostno znamko. Vse drugo je ponaredba. 104-114 South 4th St., Brooklyn, N. Y.

Hranjenje

ustvarja ugodne prilike, katere razsipnost ovira, postavlja temelj neodvisnosti v Vaši bodočnosti, navdušuje k stvarnemu delu, katero je edini pogoj napredka.

Odločite se za varčevanje s tem, da uložite prihranke pri nas na —

"Special Interest Account"

Sigurnost zajamčena, 4% obresti na leto.

Vse vloge narejene do 1. oktobra obrestujejo se že s

1. oktobrom t. l.

Denarne nakaznice izplačujemo točno, brzo in ceno potom pošte, brzovajnega pisma ali br

